

Adi datuari

1.500

■ **Fordeko langileen atsekabea.** Ford Motor taldeak Belgikan duen lantegia itxi eta ekoizpena Valentziara lekualdatuko du. 4.300 behargin ditu plantak. Ingalaterrako beste bi lantegi ere itxiko ditu 2013an: Southamptonekoa eta Dagenhamekoa. Han 1.500 langile kaleratuko ditu. Fordeko langileek etsirik jaso dute berria, aste honetan.

1.800

■ **Kaleratzeak Gamesan.** Gamesa energia eolikoaren eskual multinazionalak 1.800 langile kaleratuko ditu mundu osoan, langile guztien %20,2. Hala jakinarazi du aste honetan. Hil honetan hasi eta 2013ko lehen hiruhilekoa amaitu arte izango dira kaleratzeak. Datorren urtean irabaziak lortzeko xedea dauka zuzendaritzak. Dozenaka langile kaleratu ditzakete Euskal Herrian.

%11,5

■ **Lan bila Ipar Euskal Herrian.** 20.800 lagun ari ziren agorrilean lan bila Ipar Herrian, ia baino %11,5 gehiago. Langabezia tasa %9ra iritsi da aurtengo lehen hiruhilekoan. Urte batez, %0,6 emendatu da. Gutxieneko errenta (RSA) jasotzen dutenen kopurua ere %9 igo da azken hamabi hilabeteotan, eta horietan %58,8 langabeak dira.

15.000

■ **Enplegu galera.** 2013. urtean beste 15.000 enplegu galduko direla esan du Eusko Jaurlaritzak. Araba, Bizkai eta Gipuzkoan langabezia tasa %13an egonkortuko dela aurreikusi du, askok lan merkaturia utzi egingo dutelako. 2012an, barne produktu gordina %1,2 da txikitzeak; datorren urtean, berriz, %0,8. Aurreikuspenak dio urritik abendura arteko tarteaz izango dela okerrena ekonomia-erentzat, urtariretik aurrera uz-kurtze tasak motelduz joango direlako.

Aste honetan entzunak

«ETBko eguraldiaren mapa aldatzea baino erreforma sakonagoak behar ditugu»

ADOLFO MUÑOZ
ELAko idazkari nagusia

«Langilerik zaharrenak bidegabeki lanik gabe geratzea eragotzi nahi dugu aldaketa hauekin»

FATIMA BAÑEZ
Espainiako Lan ministroa

«Irteten den enplegu bakoitza porrota da enpresarentzat; ez da gure gustuko erabakia»

IGNACIO MARTÍN
Gamesako presidentea

Itomena

Asteari so
Aiala Elorrieta

Hilabetea bukatzeaz dago, eta gaur jaso dut hil honetako oinarritziko errenta. 862 euro, ez da 900ra iristen. Hau lasaitua! Zenbateko horrek etxebizitzarako laguntza osagarria ere barne hartzen du. Dena den, alokairua ordaindutaokoa erdiarekin geratuko naiz. 400 euro, arnasa har dezaket oraindik. Irratia piztu dut: Euskadiko Pobrezia Zeroplataformak atera duen txosteneko datuak entzuten ari naiz. Erkidegoko biztanleriaren %4,1 bizi da pobrezia edota bazterkeria egoeran, eta beste %15 pobrezian erortzeko arriskuan dago. Ez dakit ni bigarren taldean sartuko ote nauten, baina hilabetea hasi besterik ez da egin eta 300 euro ditut kontuan. Arnasestua.

Tira! Behingoagatik, ulergarriak diren datu ekonomikoak ekarri dizkigu txosten honek. Ez da arrisku-primari buruz ari, aberastasunaren bidegabeko banaketaz baizik. Adi, EAEko biztanleen %1,3k aberastasunaren %44 pilatzen dute. Latza gero! Latza, bai. 180 euro kontuan eta ez da oraindik hilea amaitu. Batzuetan pentsatzen dut eskerrak seme-alabarik ez dudana. Ez dakit besteek nola egin duten, ez dakit. Zu bakarrak zarenean kezka handia da, baina umerik izatekotan, zoramena izan behar du. Infernua?

Bestelako datu ekonomikoen arabera, Espainian, bai. Eta infernua, amildegia: geroz eta tarte handiagoa dago aberatsuen eta pobreen artean. Kontzeptualki behintzat, datuak oraindik ere ulergarriak dira. Eurostaten arabera, Espainia da Europako Batasuneko 27 kideen artean errenta banaketarik bidegabekoa duena. Halaxe dio Gini indizeak. Wikipedia: «Indize honek 0 eta 1 arteko balioak hartzen ditu: 0 balioak berdintasun perfektua irudikatzen du, eta 1ak, berriz, desberdintasun absolutua.» Espainiak, bada, estatistika hori ja-

sotzen denetik inoiz izan duen emaitzarik kaxkarrena lortu du: 0,34. Alemaniari 0,29 balioa dago, eta Norvegiari, 0,22.

Kiribildu dezagun apur bat gehiago, datuak ulertzeko gai garen bitartean. 80/20 ratioak biztanleriaren %20 aberatsuenaren sarrera maila alderatzen du, %20 pobreenarekiko. Xapo! 7,5 dio ratioak. Beste edozein herrialdek baino zifra handiagoa atera du Espainiak berriro ere, Europako batez bestekotik urruti, desberdintasun handienaren seinale. Orain bai, arnasa falta zait, larrialdia.

100 euro ditut kontuan: alerta gorria! Prestazioa jasotzea hiritar gisa dagokidan eskubidea da, nik ondo barneratu dut. Baina nire inguruen horixe etengabe defendatu beharrak zalantzan jartzen nau. Ez naiz ez alferra, ezta sistema honetaz elikatu nahi duen bizkarroia ere. Gazte naiz, 40 urte bete berri ditut, baina ez dut lanik aurkitzen. Eskerrak familia hor dudana, benetan. Inoiz beharko banitu... Tira, etxearen aseguru ordaindu ahal izateko dirua eskatu diet aste honetan. Jendeak galdetzen dit ea zergatik ez naizen gurasoenera bizitzera itzultzen. Hain zaila al da ulertzen? Ez dut haien kontura bizi nahi, nire bizitza neuk gidatzeko gai izan nahi dut.

Baina zertan huts egin dut? Frustragarria da batzuetan. Nirea al da porrota? Begira, Estefania ekonomialariaren artikulua bat irakurri dut gaur trenean. Estatubatuar aditu bik herrialdeen porrotaren zergatia aztertzen dute, Adam Smithen Nazioen Aberastasuna jorratu zuen moduan. Emaitza interesgarriak ekarri dizkigute: gizarteak eratzten dituzten erakunde artifizialak dira herrialde bat aberatsago edo pobrea egin dutenak.

Hau da, hiritarren eskura jartzen diren erakunde politiko eta ekonomikoak dira arrakastaren —edo porrotaren— giltza. Gaitasun indibidualak ere badute beren garrantzia, baina erakunde-esparru egokia behar da horiek garatu ahal izateko. Prozesu politikoek erabakitzen dute neurri handi batean zein erakunderen gerizpean bizi garen. Zein erakunde gidatu, eutsi eta eraldatuko duten gu bizi garen gizarte. Porrota, politikarena da beraz. Lasaitua?

Itomena, sei euroekin amaitu dut hilea, eta egia esan ez dakit nola egin dudana. Uste dut arrisku sariak berriz egin duela gora, edo behera. Akaso, IBEX35a izango zen. Libreta egunean jartzera noa, ea hilabete honetakoak kobratu dudana.

EAEko biztanleen
%1,3k
abertasunaren
%44 pilatzen dute.